

DEVLETİN BÜTÇE AÇIKLARI BÜYÜYOR

Aydınlık Gazetesi, 20 Haziran 2017

Yıldırım Koç

Merkezi yönetim bütçesi, genellikle halk arasında devlet bütçesi olarak bilinen kavramdır.

Ekonomik krizin göstergelerinden biri, devletin gelirleriyle giderleri arasındaki farkın, diğer bir deyişle, bütçe açığının artmasıdır.

Aile bütçeniz açık verirse, ya masraflarınızı kısarsınız, ya da gelirlerinizi artırmaya çalışırsınız. Gelirinizi artırmanın bir yolu daha fazla çalışmaktır. Diğer bir yol aileye miras kalan tarlayı veya evi satmaktır. Bunlar da yoksa, borç alırsınız.

Devlet de böyledir. Ya masraflar kısılacaktır, ya da gelirler artırılabacaktır.

AKP iktidarları masrafları bir türlü kısamıyor. Masraflar içinde en önemli kalemlerden biri, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun giderek artan açıkları. Mevzuatımıza göre, Sosyal Güvenlik Kurumu'nun açıkları devlet tarafından karşılanmaktadır. AKP'nin sağlıksız sağlık politikası nedeniyle, SGK'nın devlet bütçesinden karşılanan açıkları giderek büyümektedir. Devletin iç ve dış borç faiz ödemeleri de artıyor.

Devletin gelirlerini artırabilmek için ya vergiler artırılır, ya devletin fabrikaları, arazileri, vb. satılır (özelleştirme), ya para basılır (emisyon), ya da borç alınır.

Hükümet, ekonomik krizin sermayedar sınıfı daha az etkilemesini sağlayabilmek ve giderek durgunlaşan piyasayı bir parça hareketlendirebilmek için bazı vergilerden vazgeçti. Özelleştirmelerde de deniz tükenmiş gibi. Para basma konusunda çeşitli kısıtlamalar var. O zaman borçlanmaya yükleniliyor.

BÜTÇE AÇIKLARI BÜYÜYOR

Merkezi yönetim bütçesinde 2016 yılı giderleri 583,7 milyar liraydı. Bu giderlerin 2017 yılında 645,1 milyar lira olması bekleniyor. Ancak 2016 yılının ilk beş ayında merkezi yönetim bütçesi 9,1 milyar lira FAZLA vermişken, 2017 yılının ilk beş ayında 11,5 milyar lira AÇIK verdi.

AKP iktidarı önümüzdeki aylarda giderek artan bir kaynak sorunuyla karşı karşıya kalacak.

Ek kaynak ihtiyacına yol açan önemli bir etmen de, sosyal güvenlik sisteminin devlet bütçesinden kaynaklanan açıkları. AKP'nin sağlığı özelleştirmesinin acısı günümüzde giderek daha fazla hissedilecek. Kaçak işçi sayısı azaltılarak Sosyal Güvenlik Kurumu'na önemli miktarda ek kaynak sağlanmasına karşın, SGK'nın bütçe açıkları hızla büyümekte, devlet bütçesinden karşılanacak miktar hızla artmaktadır.

AKP, kaçak işçilikle mücadelede önemli başarılar elde etti. 2002 yılında 5 milyon olan sigortalı sayısı, günümüzde 14 milyonu aştı. Böylece yaşlılık, malullük ve ölüm sigortası gibi uzun vadeli sigorta koluna önemli ek kaynak yaratıldı.

ÖZELLEŞTİRME GİDERLERİ ARTIRIYOR

Ancak özellikle sağlık hizmetlerindeki özelleştirmeler nedeniyle SGK'nın açığı hızla büyüdü.

2002 yılında sosyal güvenlik sisteminin açığı 9,7 milyar liraydı.

2016 yılında sosyal güvenlik sisteminin açığı 108,1 milyar lira oldu.

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun merkezi yönetim bütçesinden kapatılan bütçe açıklarının yıllara göre gelişimi aşağıdaki çizelgede sunulmaktadır.

Yıl	SGK'nın Bütçe Açığı (Milyar TL)
2002	9,7
2003	15,9

2004	18,8
2005	23,3
2006	22,9
2007	33,1
2008	35,0
2009	52,6
2010	55,2
2011	52,8
2012	58,7
2013	71,3
2014	77,3
2015	79,0
2016	108,1

Hükümet, giderek büyüyen ve merkezi yönetim bütçe açıklarını daha da artıracak olan SGK açıklarını azaltmak veya en azından daha da büyümesini önlemek amacıyla bazı hizmetleri sosyal güvenlik kapsamı dışına çıkarıyor ve çıkaracak.

Bir dönem SSK'dan yakılarak özel hastaneleri öven bazı insanlarımız, sağlık hizmetlerinin özel sektör eliyle sağlanmasının ne kadar mantıksız, pahalı ve yanlış olduğunu yaşayarak öğrenecekler. Bu arada da ekonomik kriz giderek derinleşecek.